

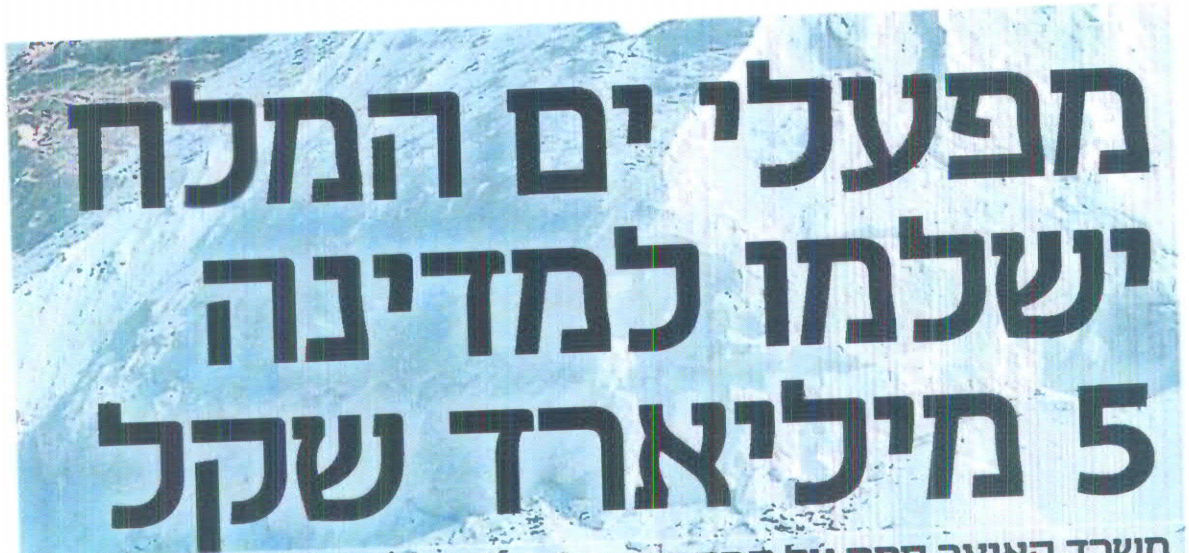
הסכם היסטורי בין משפחת עופר למדינה

כיל תממן 85% מפרויקט הקציר של ים המלח

בלעדי לכלכליסט

משרד האוצר וכיל הגיעו להסכם המסדיר את השימוש במשאב הטבע: כיל תשקיע 3 מיליארד שקל בפרויקט הקציר שנועד להציל את ים המלח מאפשרות של הצפת בתי המלון שבקרבתו. התמלוגים שהיא משלמת למדינה יוכפלו ועלות ההסכם הכוללת לכיל תעמוד על כ-5 מיליארד שקל (גוכן חזני, הדר קנה וליאור בן דוד, עמ' 2-3)

על סדר היום: אחרי יותר משנה הושג הסכם על אוצרות ים המלח

משרד האוצר חתם על הסכם עם מפעלי ים המלח במסגרתו יממנו המפעלים 85% מפרויקט קציר המלח להצלת המלונות באזור. בנוסף, הוכפלו ל-10% התמלוגים שמשלמת החברה למדינה

בלעדי לכלכליסט

גולן חזני, הדר קנה וליאור בן דוד

משרד האוצר ומפעלי ים המלח הגיעו להסכם באשר להגדלת תשלומי המפעלים למדינה, כך נודע ל"כלכליסט". ההסכם יעלה יותר מ-5 מיליארד שקל לקופת מפעלי ים המלח, שנמצאים בבעלות חברת כיל שבשליטת החברה לישראל של עידן עופר. ההסכם כולל שתי סוגיות

בעלות של כ-3 מיליארד שקל. המפעל לים הסתמכו על רו"חות מבקר המדינה שהטילו את האחריות לעליית המפלס על ממשלות ישראל, ולכן סירבו בתחילה לשיעור מימון גבוה כל כך. במפעלים דרשו להיצמד להסכם העבר עם משרד האוצר לפי, עלות עבודות ההגנה הזמניות על החופים תתחלק בין מפעלי ים המלח (40%), בתי המלון שלחוף ים המלח (20%), המדינה (20%) והמועצה האזורית תמר (20%).

החשבת הכללית, בגיבוי חוות דעת משפטית של המשנה ליועץ המשפטי

"כברות" מבחינה כספית: האחת - מימון עבודות קציר המלח שנועדו להציל את בתי המלון מסכנת הצפה. השנייה - העלאת התמלוגים שמשלמים מפעלי ים המלח למדינה. על פי מתווה ההסכמות שגובש על ידי החשבת הכללית באוצר, מיכל עבאדי, ואושר בימים אלה על ידי שר האוצר וראש הממשלה, יממנו מפעלי ים המלח 85% מפרויקט קציר המלח ומניעת הצפת בתי המלון. עלות הפרויקט, שיימשך כ-15 שנה, מסתכמת בכ-3.5 מיליארד שקל ומפעלי ים המלח ישאו

לממשלה אבי ליכט ובתמיכה של שר האוצר, דרשה ממפעלי ים המלח להגדיל

קציר חלח

תפלו הבריכה הדרומית בים המלח עוכה ב־20 ס"מ בשנה בשל פעילות המכונות כדי למנוע את הצפת המלוחות הסמוכים, ייאסף המלח שהצטבר בקרקעית האגן הדרומי וישונוע לאגן הצפוני

עלות פרויקט קציר המלח, שיימשך כ־15 שנה, מסתכמת בכ־3.5 מיליארד שקל ובעקבות ההסכם מפעלי ים המלח יישאו בעלות של כ־3 מיליארד שקל מתוכה

יבוצעו פעולות למניעת הצפה, תיווצר סכנה ממשית להפעלתם כבר ב־2017. ב־2006 עתרה התאחדות בתי המלח לח' לבג"ץ בטענה שהמדינה לא פועלת בעניין ההצפה הצפויה, וב־2008 החליטה הממשלה על הקמת החברה הממשלתית להגנת ים המלח הכפופה למשרד

התיירות, שמטרתה לבחון לעומק את הפתרונות האפשריים לבעיה ולהציג את העלויות וההשלכות של כל אחת מהן, והטילה על שר התיירות לבחון ולהמליץ על פתרון לבעיה.

באפריל האחרון, לאחר חודשים של התלבטויות, הכריז שר התיירות סטס מיס'ז'ניקוב בשיתוף עם השר להגנת הסביבה גלעד ארדן על הפתרון הנבחר לבעיית הצפת מלוחות ים המלח – קציר מלח מקרקעית הבריכה התחתונה. השרים הודיעו כי יגבשו תוך חודש הצעה ברבר מימוש הפתרון, וקבעו כי לפי עקרון "המוזהם משלם" – את עיקר המימון צריכים לספק מפעלי ים המלח האחראים לפעילות הבריכה ולמלח המצטבר בקרקעית ומביא לעליית המפלס. האוצר נדרש להגיע להסכם עם המפעלים בדבר אופן מימון הקציר. האוצר אמנם פתח כבר אז במגעים

מול כיל, אך המשא ומתן התברר כמורכב כב בהרבה ממה שהציגו השרים. בשטר הזיכיון, שניתן למפעלי ים המלח עם הפרטת החברה בשנת 1995, לא צוינו דבר אודות אחריות המפעלים על הנזקים הנגרמים כתוצאה מעליית מפלס הבריכה, ולכן מבחינה חוקית הם אינם מחויבים לשאת בעיקר הנטל. עד היום השתתפו המפעלים מיומתם במימון 39.5% מעלות הקמת ההגנות הזמניות על המלוחות, כשאת היתר שיילמו המלונות, המועצה האזורית תמר והמדינה, ולטענתם אין סיבה שיגדילו שיעור זה בלי תמורה. כיל ביקשה בתמורה להאריך את תקופת הזיכיון, אך המדינה סירבה.

משמעותית את חלקם במימון הפרויקט ולפי ההסכם החדש חלקם במימון הפרויקט יגדל ביותר מכפליים.

גם סוגיית גובה התמלוגים, שמשלמים מפעלי ים המלח על פעילות הפקת האשלגן מים המלח, הגיעה להכרעה במסגרת ההסכם. על פי הזיכיון משלמים המפעלים למדינה תמלוגים בהיקף של 5% מהכנסותיהם. המדינה דרשה להעלות את גובה התמלוגים, אולם מפעלי ים המלח ביקשו להעביר את הסוגיה לבוררות – כפי שקובע הסכם הזיכיון של המפעלים. כעת, בעקבות ההסכם בין הצדדים, תבוטל הבוררות ומפעלי ים המלח יישלמו תמלוגים בגובה 10% מהכנסותיהם. המשמעות של סעיף זה מבחינת קופת המדינה היא הכנסות של יותר מ־1.5 מיליארד שקל. בעקבות ההסכמה על העלאת התמלוגים תבוטל הבוררות שתוכננה, בה אמורים היו לשבת עורכי הדין אלקס הרטמן ורם כספי.

גורם בכיל אמר בתגובה: "נכנסנו למו"מ מתוך כוונה ונכונות להגיע להסכם והסכמנו לשלם הרבה יותר ממה שתכננו".

ההתרעות מפני הצפת המלוחות החלו ב־1971

המשא ומתן בין המדינה לבין מפעלי ים המלח נמשך יותר משנה והחל עוד בתקופת החשב הכללי הקודם במשרד האוצר, שוקי אורן. המגעים בין הצדדים הואצו לאחרונה, בין היתר לאור דרישת בג"ץ מהמדינה להגיע להסכם שיפתור את סוגיית עליית המפלס באגן הדרומי של ים המלח. מדובר בבריכה תעשייתית גדולה, בריכה מספר 5, שהוקמה ומתוחזקת על ידי מפעלי ים המלח לצורך כרייה והפקת מינרלים מהים. מאז שהוקמה הבריכה ב־1965, עולה מפלסה בהתמדה בקצב של כ־20 ס"מ בשנה, עקב שקיעה והצטברות מלח על קרקעית הבריכה בתהליך הייצור. כשאושרה הקמת המלוח הראשון על גדת הבריכה, ב־1971, התריעו מפעלי ים המלח שהיו אז בבעלות ממשלתית, על הסכנה העתידית הטמונה בכך. כיום ממוקמים 6 מלונות על שפת הים, ולפי ההערכות, אם לא

גורם בכיר: "הנהלת כיל בחרה לא לחזור על הטעויות של יצחק תשובה, שניהל קמפיין מלוכלך נגד המלצות ששינסקי להעלאת תמלוגי הגז"

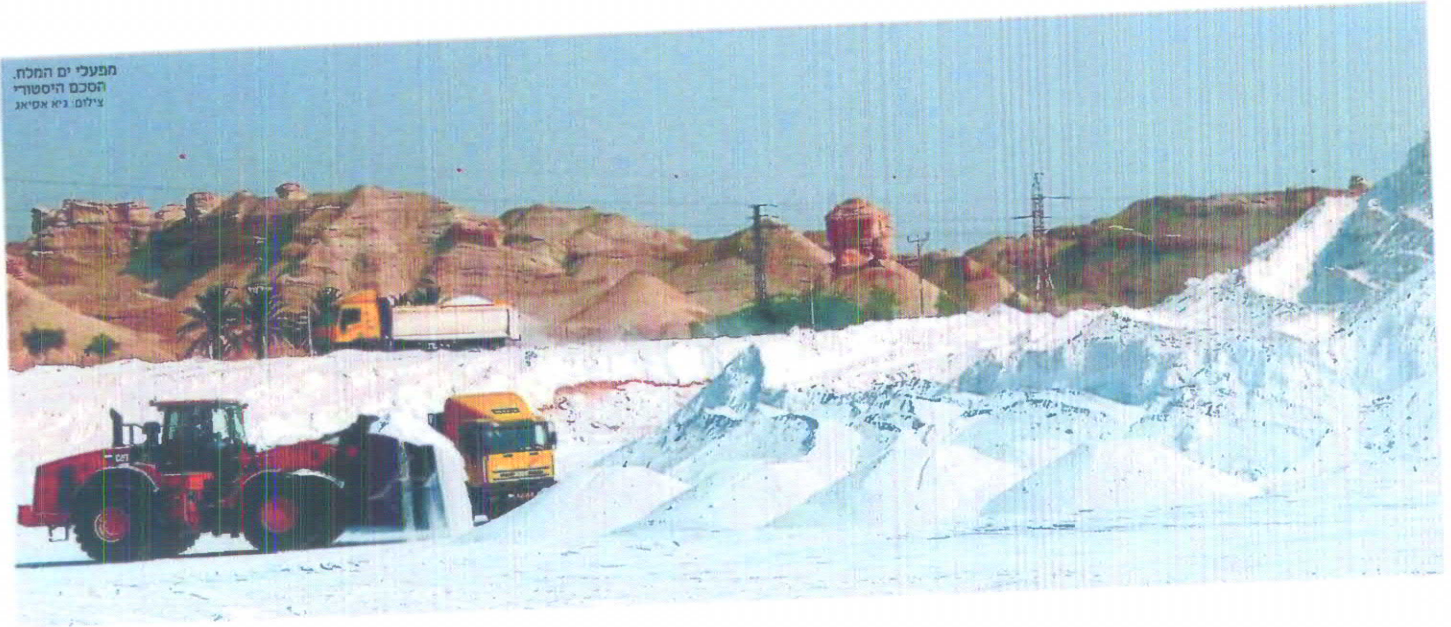
"כיל תרוויח 2.5 מיליארד שקל מקציר המלח"

לפי חוות הדעת המשפטית שהגיש ליכט בספטמבר השנה, פעולות קציר המלח נושאת עימה יתרונות פיננסיים למפעלים: מדובר בחיסכון בעלויות הנובעות מעליית המפלס וכן הקציר ירחיב את שטחי הייצור של המפעלים. שווי התועלת הכלכלית למפעלים מוערכת בכ־2.5 מיליארד שקל לפחות. חוות הדעת של ליכט נתנה למדינה גיבוי משפטי מלא לדרישותיה כי המפעלים יישאו ברוב המוחלט של העלויות, והוסיפה כי במידה שלא יגיעו להסכמות במסגרת המשא ומתן, ניתן יהיה ליישב את הנושא בחקיקה.

גורם בכיר אמר אתמול: "הנהלת כיל בחרה לא לחזור על הטעויות של יצחק תשובה, שניהל קמפיין מלוכלך נגד המלצות ששינסקי להעלאת תמלוגי הגז – מה שהתברר כטעות. כיל החליטו מהיום הראשון ללכת במסלול של הירברות עם הממשלה כי הם הבינו שזו הדרך הנכונה. אני מציע לכל אותם אנשי עסקים שחושבים על קמפיין מלוכלך נגד ועדת הריכוזיות לחשוב היטב אם הדרך של כיל לא נכונה יותר".

מפעלי ים המלח
הסכם היסטורי
צילום: ניל אסיאג

5
מיליארד שקל
הסכום שישלמו מפעלי ים
המלח לפי ההסכם החדש
(מוערך)

התמלוגים
10%
שיעור התמלוגים
החדש שישולם למדינה
(במקום 5% יעניקו למדינה
הכנסות של יותר
מ**1.5 מיליארד שקל**)

מי יממן
85%
מפרויקט קציר המלח
ומניעת הצפת בתי המלון
ימומנו ע"י מפעלי ים המלח.
הפרוייקט צפוי לעלות
כ**3.5 מיליארד שקל**

**מימון כמעט מלא
ותמלוגים כפולים**
עיקרי ההסכם החדש

השר להגנת הסביבה
גלעד ארדן

החשבת הכללית
באוצר מיכל עבאדי
צילומים: מיכאל קרמר,
אביב חוכי

מנכ"ל כ"ל
עקיבא מוזס

